

Список використаних джерел

1. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
2. Про затвердження Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року від 30 травня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text>
3. Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів». URL: <https://fspo.udpu.edu.ua/наука/науково-дослідні-центри-2/про-насс/>

Крістіна Петей

РЕФЛЕКСІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕХАНІЗМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

В умовах складних запитів сьогодення до професіоналізму фахівця, здатності до самоосвіти, активної, якісної та творчої самореалізації, важливе місце у процесі його становлення як професіонала та в подальшій професійній діяльності, належить рефлексії.

Рефлексія у становленні людини як особистості й суб'єкта діяльності здійснює суттєві регулятивні функції. Вона дозволяє особистості сприяти у створенні цілісного уявлення про своє «Я», пізнавати й об'єктивно оцінювати свої якості та власні способи діяльності, критично ставитись до себе та своєї діяльності, адекватно змінювати уявлення про себе, свої дії. Це один із важливих чинників саморозвитку особистості взагалі і професійного розвитку зокрема. Рефлексія являється особистісною якістю, яка впливає на самоорганізацію та самоусвідомлення діяльності особистості в різних життєвих випадках, які потребують миттєвої реакції та дії в певний момент.

Осмилюючи власні духовні процеси, людина нерідко критично оцінює негативні сторони свого внутрішнього світу. І саме це прагнення особистості пізнати себе доводить її до самовдосконалення. Пізнаючи себе, людина ніколи не залишиться такою, якою вона була раніше.

Поняття «рефлексія» розглядають у різних галузях науки – філософії (Арістотель, Р. Декарт, Г. Лейбніц, Г. Гегель, Дж. Локк), психології (Л. Виготський, О. Анісімов, Г. Дегтяр, Л. Яковлева), педагогіки (В. Бондар, М. Марусинець, Н. Ничкало) та ін. Визначення рефлексії як спостереження, яке розум людини здійснює щодо власної діяльності та способів її виявлення знаходимо у працях видатного англійського філософа, мислителя, педагога Дж. Локка. Ученими доведено, що у структурі професійної діяльності рефлексія набуває системоутворюючого характеру, стаючи

особистісною основою професіоналізму фахівця.

Розв'язання проблеми формування професійної рефлексії у майбутніх фахівців є важливим ще й тому, що стосується вирішального моменту в життєвому становленні й професійному самовизначенні особистості загалом і в умовах світової глобалізації й конкуренції, зокрема, коли зростають вимоги до рівня професійного розвитку майбутнього фахівця, його готовності до виконання нових завдань.

Слід зазначити, що професійна рефлексія є складним психологічним явищем, яке проявляється у повній мірі, коли учитель здатний досліджувати свою діяльність і себе як її суб'єкта з метою критичного осмислення, усвідомлення й оцінювання його успішних та невдалих дій, щодо взаємодії з дитячим колективом.

Педагог Є. Чорний визначає, що *професійна рефлексія* – це виведення на когнітивний рівень суб'єктивних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю, що передбачає: 1) усвідомлення і розуміння всієї структури своїх взаємин з усіма суб'єктами навчально-виховного процесу 2) усвідомлення особливостей взаємин усіх суб'єктів навчально-виховного процесу у закладі освіти як системи; 3) усвідомлення міри своєї професійної компетентності, враховуючи рівень знань, а також комунікативних, методичних умінь і навичок [4, с. 1–4].

Особливий інтерес викликає поняття професійної рефлексії в сфері педагогічної діяльності, де з виділених загальних, типових характеристик рефлексивної діяльності спеціаліста робиться спроба виявити її специфічні особливості. На думку дослідниці М. Марусинець рефлексія є основним механізмом педагогічної взаємодії, процесу рефлексивного управління діяльністю учнів, їхньої активності та регулювання власної самоактивності.

Важливими для формування професійної рефлексії є рефлексивні вміння: здатність людини до аналізу власної діяльності, осмислення й переосмислення власних відносин з внутрішнім світом та зовнішнім (учні, батьки та колеги); уміння свідомо врегульовувати свої вчинки й усвідомлювати їх вплив на інших; уміння сприяти позитивній динаміці в міжособистісних стосунках. Таким чином, рефлексивна діяльність вчителя є особистісно-інтегрованим утворенням, яке містить комплекс знань, умінь, здібностей, що сприяють позитивним змінам на особистісний розвиток майбутнього педагога. Така діяльність вимагає від майбутніх учителів системної роботи, як самотійної, так і колективної, для подальшого підвищення якості роботи педагога в освітньому середовищі.

Це підкреслює об'єктивну потребу формування професійної рефлексії у майбутніх учителів як неодмінну умову їхнього професійного становлення, самореалізації й саморозвитку, що і є метою нашого магістерського дослідження.

Список використаних джерел

1. Марусинець М. Професійна діяльність педагога: рефлексивний аспект *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2012. № 43(1). С. 39–45.
2. Роменець В. А. Історія психології ХХ століття. Київ: Либідь, 2003.
3. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
4. Чорний Є. В. Ініціювання професійної рефлексії у педагогів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2002. Вип. 3. С. 1–4.

Андрій Петрушинець

THE ROLE OF THE TRANSLATOR IN THE PARADIGM OF TRANSLATION

In the history of humankind, written and oral translations have played a key role in communication between people, especially in terms of commerce, education, and religion. In the middle 20th century, people had an even greater demand for precise and demanding translations. This led to the emergence of translation studies as an independent discipline. In this review, I will attempt at giving an overview on the role of the translator in the paradigm of translation.

Being familiar with the elements of the paradigm of translation is essential to know exactly how the translation takes place. This paradigm includes the elements that play a major role in translation. According to Ban zerowski, the paradigm consists of the following elements:

Figure 1. The Paradigm of Translation [1, p. 389]

SENDER → TEXT-A → TRANSLATOR → TEXT-B → RECEIVER

Ban zerowski states that ‘the main focus of translation studies should be on the translator, as he plays a central role in the system’; nevertheless, other elements of the system are also important for the quality of the end result [1, p. 389]. In the following section, we will discuss in detail the role of the translator (intermediary) in the paradigm of translation.

Many people believe that in order to be able to translate a text from one language to another, it is enough only to know and/or speak the source and the target language. In many cases, however, the person of a translator is much more complex, much more extensive than that of a person who knows two languages. Of course, knowledge of the two languages is essential and crucial, but a translator must also have a number of other qualities.

First of all, let us be clear: due to the time-consuming nature of the